

Viktor Šimek, Legionáři jako příslušníci četnického sboru v meziválečném Československu, Diplomová práce FF UK, Praha 2021, 91 str. + přílohy

Diplomová práce vypovídá o dlouhodobém autorově zájmu o dané téma a obecně o dějiny uniformovaných sborů. Zvolené téma v sobě snoubí atraktivní probádanou tematiku s látkou dosud nezpracovanou, propojení tematiky četnické a legionářské je zajímavým příspěvkem k poznání dějin první republiky.

Fundament kladení autorových otázek spočívá v tom, jak ovlivnila v pozitivním slova smyslu legionářská minulost vyhlídky uchazeče o práci četníka, ev. jeho další služební postup ve sboru, jinak řečeno, jaká míra byla pozitivní diskriminace legionářů. Ve svém výzkumu, který byl opřen především o interní materiály (Generální velitel četnictva) z Národního archivu a Vojenského ústředního archivu, přesvědčivě dokladoval a následně analyzoval normy, stejně tak jako situace a kauzy, které vnášejí do výchozí premisy jasné světlo. Šimek kvalifikovaně nastiňuje, které podmínky pro vstup a postup v rámci četnictva byly pro legionáře zmírněny, a které se obejít nedaly. Vše dokládá konkrétními příklady, dobře ilustrujícími různé situace.

Práce je dělena chronologicky, přičemž je zřejmé, že její těžiště bude v prvních letech republiky, kdy byl vstup legionářů mezi četníky nejžhavějším tématem. Postupem času se navrátilší bojovníci za svobodu zařadili do pracovního procesu, další vlna zájmu o vstup do četnické služby přichází s hospodářskou krizí. Odstup deseti let však přinesl nejen věkový posun, takže vyhovět přijímacím kritériím bylo ještě obtížnější. Šimek dovádí sledování tématu až do protektorátu, kdy se naopak služba v legiích stala pro minulost četníka nežádoucí položkou.

Velice zajímavé jsou ty pasáže, které reflektují vztahy v rámci četnického sboru, především to, jak na sebe pohlíželi původní „rakouští“ četníci a legionáři, a co si navzájem vyčítali, co bylo předmětem sváru mezi různými zdroji četnického kádru. Čest, věrnost či přísaha byly pojmy, které čs. legie relativizovaly, a bylo otázkou, jaká je souvztažnost politického a osobnostního nastavení jednoho každého legionáře, potažmo četníka. Podobné otázky jistě přicházejí v úvahu i pro případ vstupu legionářů do československé armády. Zajímavé by bylo sledovat, na základě čeho se ten který legionář rozhodoval, zda bude aspirovat na službu v četnických sborech, nebo bude spolutvůrcem československé armády. Stejně tak by bylo zajímavé odpovědět na otázku, co bylo prestižnější, perspektivnější. Zajímavé je Šimkovo zjištění i vysvětlení, proč byli mezi četníky zdaleka nejúspěšnější italská legionáři, což dokladuje i pečlivou přílohou.

Šimek pracuje s archivními materiály, které mu umožňují metodu sondy, ovšem zahrnují celé Československo. Domnívám se, že by bylo vhodné zamyslet se samostatně nad jednotlivými regiony Československa – také Sudetami, Slovenskem, Podkarpatskou Rusí, zda zde neexistovaly ve sledovaných jevech určité rozdíly, odvozené např. od toho, že četnictvo zde mohlo a bylo vnímáno jinak, než v českém vnitrozemí. Šimek sleduje zkoumané otázky v periodících, která jsou bezprostředně navázána na četnické prostředí a nebo na legie. Nebylo by ale od věci podívat se také na běžná periodika, zda některá ze sledovaných otázek rezonovala i ve veřejnosti, napříč politickým spektrem a jak. Ani těsnopisecké záznamy z jednání parlamentu by nemusely být bez zajímavosti. Autor poukazuje na osobnosti, ve kterých měli legionáři zastání. Ale existoval v českém prostředí někdo, kdo by veřejně přitakal Rašínovu tvrzení, že za práci pro vlast se neplatí?

Poslední má připomínka se týká jazykové úrovně práce. Zde bych autorovi doporučovala, aby svůj text příště podrobil přísné jazykové korektuře.

Jinak ovšem považuji předkládanou práci za mimořádně zdařilý badatelský počín, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.

Praha, 27. ledna 2022

doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.